

Sygn. akt IV U 82/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2016r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jerzy Zalasieński
Protokolant	st. sekr. sądowy Marzena Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2016 r. w Siedlcach na rozprawie

odwołania K. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w

z dnia 25 listopada 2014 r. Nr (...) - (...)

w sprawie K. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że K. K. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 maja 2014 r. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą.

Sygn. akt IV U 82/15

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 25 listopada 2014r., na podstawie art. 38 ust. 1 w zw. z art. 83 ust. 1 pkt 1 i 2, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a, art. 34 ust. 2, art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1, art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013r. poz. 1442 ze zm.), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że K. K. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 maja 2014r. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą o nazwie s. (...) z siedzibą pod adresem: ul. (...), (...)-(...) M..

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że działania ubezpieczonej związane z formalnym rozpoczęciem działalności gospodarczej (tj. dokonanie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej, zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych) miały na celu obejście przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, co zgodnie z art. 58 kc czyni te czynności prawne nieważnymi. Podniesiono, że nie jest sprzeczne z ustawą rozpoczęcie działalności gospodarczej z zamiarem korzystania w przyszłości ze świadczeń z ubezpieczeń, ani też zadeklarowanie wielokrotnie wyższej od obowiązującej podstawy wymiaru składek, jednak - w ocenie organu rentowego - celem ubezpieczonej nie było faktyczne zarobkowe prowadzenie działalności gospodarczej przynoszącej chociażby minimum dochodów,

co uzyskanie tylko i wyłącznie tytułu do ubezpieczeń uprawniających do świadczeń. Wobec powyższego nie można uznać, iż wnioskodawczyni rozpoczęła faktyczne prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, a w konsekwencji, uwzględniając treść art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, nie podlega od 1.05.2014r. ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Odwołanie od w/w decyzji złożyła ubezpieczona K. K., wnosząc o uchylenie decyzji w całości jako niezgodnej z prawem i nie uwzględniającej faktycznego stanu prowadzenia działalności gospodarczej oraz obciążenie kosztami niniejszego postępowania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Dodatkowo ubezpieczona wniosła o ustalenie, że organ rentowy wydając decyzję nr (...) przekroczył swoje uprawnienia kontrolne przez co wyrządził krzywdę K. K..

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona podniosła, że w dniu 1 maja 2014r. rozpoczęła wykonywanie działalności gospodarczej związanej z zagospodarowaniem terenów zieleni, zarejestrowała ją w (...), założyła konto bankowe, wyrobiła pieczętkę firmową, a następnie zaczęła prowadzić akcję marketingową promującą usługi. Podkreślono, że ubezpieczona, pomimo urodzenia dziecka w dniu 21 września 2014r., prowadzi działalność gospodarczą nieprzerwanie do chwili obecnej. Ustosunkowując się do zarzutu organu rentowego odnośnie tego, że odbiorcami usług świadczonych przez K. K. były osoby jej znane lub powinowate, wyjaśniła, że rozpoczynając usługową działalność gospodarczą w pierwszej kolejności należy oprzeć się na usługach właśnie dla osób znajomych lub osób poszukujących usługodawców z tzw. „polecenia”. Co więcej każdy podmiot gospodarczy wchodzący na rynek musi liczyć się z możliwością poniesienia straty w pierwszym okresie działalności, a dopiero po zbudowaniu swojej pozycji na rynku może liczyć na zaplanowane zyski. Zwrócono także uwagę, że żaden przepis nie nakłada na osobę prowadzącą działalność gospodarczą, aby wszystkie czynności związane z tą działalnością wykonywała jednoosobowo i samodzielnie (odwołanie, k. 2-4 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 o odrzucenie odwołania w części dotyczącej ustalenia, iż organ rentowy wydając decyzję wyrządził krzywdę K. K., na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc o oddalenie odwołania w pozostałym zakresie, jak również o zasądzenie od płatnika składek na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazano, że K. K. ubiega się o wypłatę zasiłku macierzyńskiego od dnia 1.09.2014r. Podkreślono, iż płatnik składek założyła działalność gospodarczą będąc w 5 miesiącu ciąży, a tym samym zasadnie organ rentowy przyjął, iż nie będzie kontynuować prowadzenia działalności gospodarczej w sposób zorganizowany i ciągły, skoro w podaniu z dnia 1.09.2014r. wniosła o przyznanie jej zasiłku macierzyńskiego w pełnym wymiarze. Zdaniem organu rentowego trudno wskazać, iż działania podjęte przez nią miały doprowadzić do uzyskania przychodów w wysokości wyższej niż poniesione wydatki (odpowiedź organu rentowego na odwołanie, k. 6-9 akt sprawy).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

K. K. (nazwisko rodowe M.) od dnia 1 maja 2014r. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Firma Usługowa (...) K. K. w zakresie działalności usługowej związanej z zagospodarowaniem terenów zieleni. Ubezpieczona dokonała wpisu działalności do ewidencji działalności gospodarczej, zaś od dnia 1.05.2014r. dokonała zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowych i wypadkowego oraz dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

W ramach swojej działalności K. K. wykonuje usługi polegające na sprzątaniu lokali, koszeniu trawników, pieleniu ogrodów, odśnieżaniu oraz wykonywaniu drobnych robót budowlanych. Przy wykonywaniu ciężkich prac ubezpieczona korzystała z pomocy męża B. K. oraz J. Z.. W dniu 21 września 2014r. ubezpieczona urodziła dziecko i złożyła wniosek o wypłatę zasiłku macierzyńskiego za okres od 1.09.2014r. do 30.08.2015r.

Ubezpieczona kontynuuje prowadzenie działalności gospodarczej. Od grudnia 2014r. wykonuje prace sprzątające w siedzibie firmy (...), prowadzącego agencję ochrony, zaś od września 2015r. posiada umowę na sprzątnięcie pomieszczeń z D. M., prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie produkcji dywaników i innych artykułów wykonanych z haftem. Ponadto ubezpieczona wykonuje czynności związane z pielęgnacją terenów zielonych na działce

S. G. oraz jego siostry, jak również sprząta w domku i jego mieszkaniu. Obecnie oprócz stałych umów ubezpieczona posiada też doraźne zlecenia. Jak wynika z rachunków przedłożonych przez ubezpieczoną w postępowaniu przed organem rentowym, w okresie od maja do sierpnia 2014r. wykonywała usługi obejmujące koszenie trawy, mycie okien, odkurzanie, sprzątanie czy też pielenie na rzecz K. N., H. W., M. D., M. S. (1), M. S. (2) oraz S. G..

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach sprawy oraz aktach organu rentowego, jak również na podstawie zeznań świadków B. K. (k. 37v a.s.), M. K. (1) (k. 37v a.s.), D. M. (k. 37v-38 a.s.) i S. G. (k. 48v a.s.) oraz wyjaśnień i zeznań ubezpieczonej K. K. (k. 27-27v i 48v a.s.), którym dał wiarę w całości, bowiem są spójne i logiczne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie K. K. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osoby prowadzące pozarolniczą działalność w okresie od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Przepisy ustawy przewidują także możliwość złożenia wniosku o objęcie dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym.

Za doktryną oraz utrwalonym orzecznictwem podkreślić należy, iż obowiązkowe ubezpieczenie społeczne osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą wynika z rzeczywistego prowadzenia tej działalności, a zatem o wyłączeniu z tego ubezpieczenia, decyduje faktyczne niepodjęcie lub nieprowadzenie tej działalności. W myśl art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 672 z późn. zm.) działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Działalność gospodarczą cechuje prowadzenie jej na własny rachunek i ryzyko przedsiębiorcy. Dokonanie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej stwarza domniemanie, że osoba dokonująca wpisu faktycznie działalność tę rozpoczęła. Istnienie tego domniemania przenosi ciężar udowodnienia faktu, że działalność nie była prowadzona na organ rentowy, który fakt ten kwestionuje.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe pozwoliło ustalić, że ubezpieczona zarejestrowała działalność gospodarczą polegającą na sprzątnięciu lokali oraz wykonywaniu usług związanych z zagospodarowaniem terenów zieleni, a jako termin rozpoczęcia wykonywania działalności podano 1 maja 2014r. K. K., rozpoczynając działalność jeszcze pod nazwiskiem M., wyrobiła pieczętkę usługową, dokonała zakupu kosy spalinowej, a przede wszystkim wykonała na rzecz klientów zlecenia obejmujące sprzątanie oraz koszenie. Ponadto ubezpieczona kontynuuje prowadzenie działalności gospodarczej, co potwierdziły zeznania świadków M. K. (2) i D. M., posiadających z ubezpieczoną umowy na sprzątanie pomieszczeń zawarte już po urodzeniu przez nią dziecka.

W niniejszej sprawie organ rentowy zmierzał do wykazania, iż K. K. w rzeczywistości nie prowadziła działalności gospodarczej w spornym okresie, a tym samym brak było podstaw do objęcia jej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego z tego tytułu. W ocenie Sądu argumentacja organu rentowego opiera się na szeregu domniemań i przypuszczeń, a nie faktów. Organ rentowy nie przedstawił przekonujących dowodów na to, że oświadczenia woli K. K. w przedmiocie podjęcia działalności gospodarczej i złożenie deklaracji o podleganiu ubezpieczeniom społecznym miały na celu obejście ustawy w rozumieniu art. 58 § 1 kc. Sam fakt, iż ubezpieczona rozpoczęła działalność będąc w ciąży nie może oznaczać osiągnięcia celu niezgodnego z ustawą. W teorii prawa cywilnego uznaje się, że czynnością prawną podjętą w celu obejścia ustawy jest czynność, wprawdzie nie objęta zakazem prawnym, ale przedsięwzięta w celu osiągnięcia skutku zakazanego przez prawo. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 25 listopada 2004r., (I PK 42/04, OSNP 2005, nr 14, poz. 209), stwierdził, że czynności mające na celu obejście ustawy (in fraudem legis) zawierają jedynie pozór zgodności z ustawą. Czynność prawna mająca na celu obejście ustawy polega na takim ukształtowaniu jej treści, która z punktu widzenia formalnego (pozornie) nie sprzeciwia się ustawie, ale w

rzeczywistości (w znaczeniu materialnym) zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest przez nią zakazane. Chodzi tu zatem o wywołanie skutku sprzecznego z prawem (podobnie również wyrok Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2005r., II UK 141/04, OSNP 2005. Nr 15, poz. 235; wyrok Sądu Najwyższego z 09 sierpnia 2005r., III UK 89/05).

Zdaniem Sądu, poczynione w sprawie ustalenia wskazują na zorganizowany, ciągły oraz odpłatny charakter działalności wykonywanej przez ubezpieczoną. Takiej oceny nie zmienia fakt współpracy ubezpieczonej z osobami jej znanymi, spokrewnionymi lub powinowatymi. Zawieranie umów przez bliskie sobie osoby w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą nie jest bowiem zakazane i szczególnie w początkowym okresie prowadzenia działalności może mieć pozytywny wpływ na zwiększenie dochodów uzyskiwanych z działalności oraz rozreklamowanie debiutującego przedsiębiorcy i poszerzenie kręgu osób zainteresowanych współpracą z nim. W sytuacji pozyskiwania kontraktów również od innych klientów (m.in. od M. K. (2) i D. M.) nie jest to zatem okoliczność świadcząca o pozorności podejmowanych działań mających na celu uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Co do podjęcia działalności gospodarczej przez K. K. w okresie ciąży podkreślić należy, iż nie było to działanie sprzeczne z prawem. Jak wskazuje się w orzecznictwie, skorzystanie z zasiłków ubezpieczenia społecznego, nie może być uznane za cel, którego osiągnięcie jest sprzeczne z prawem (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2005r., III UK 89/05). Działanie kobiety ciężarnej mające na celu uzyskanie ochrony wynikającej z objęcia ubezpieczeniem społecznym nie może być traktowane jako zmierzające do obejścia prawa, ponieważ dążenie do skorzystania z zasiłków z ubezpieczenia społecznego nie jest celem zakazanym przez prawo. Jednocześnie stan zaawansowania ciąży sam z siebie nie stanowi przeszkody do wykonywania działalności gospodarczej w sposób ciągły nawet w sytuacji przewidywanego jej zawieszenia z uwagi na konieczność opieki nad dzieckiem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2014 r., sygn. akt I UK 235/13, LEX nr 144449).

W niniejszym sprawie nie można także mówić o naruszeniu art. 58 § 2 kc stanowiącego o nieważności czynności prawnej z uwagi na sprzeczność z zasadami współżycia społecznego, przez które zwykle rozumie się ogół obowiązujących w stosunkach między ludźmi reguł postępowania. Nie budzi wątpliwości, że działania K. K. związane z rejestracją działalności gospodarczej oraz zgłoszeniem do ubezpieczeń społecznych nie sprzeciwiały się normom uczciwego zachowania oraz zasadzie wzajemności, na której oparty jest system ubezpieczeń społecznych. Pomimo krótkiego okresu opłacania składek przed urodzeniem dziecka ubezpieczona nosiła się z zamiarem dalszego uczestnictwa w systemie ubezpieczeń, czego wyrazem jest aktualne kontynuowanie przez nią prowadzenia działalności gospodarczej. Wbrew twierdzeniom organu rentowego przedsiębrane przez nią czynności nie były ponadto pozorne, co potwierdzają zgromadzone w sprawie dowody.

Skoro postępowanie dowodowe wykazało, że zarówno przed jak i po urodzeniu dziecka ubezpieczona faktycznie prowadziła działalność gospodarczą, Sąd uznał, że podlega ona ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, jak również dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 maja 2014r., tj. od rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc, orzeczono jak w sentencji wyroku.